

CESTA, která rozhodně není procházkou růžových sadem

Jsou knihy, které jako čtenář zklamaně odkládám po prvních kapitolách, či dokonce stránkách. Pak jsou tu ty, které z nějakého důvodu přečíst musím, i když se mi moc nechce. Potěchou jsou pro mě knihy, do nichž se s chutí ponořím, dočtu je až do konce a rád se k nim vracím. A pak existuje ještě jeden zvláštní druh knih – ty, které mě svým dějem vtáhnou natolik, že je musím přečíst na „jeden záťah“. Jejich styl je strhující, děj velmi uvěřitelný, ale zároveň tak silný, že k některým z nich se už později nevracím. Druhé či další čtení bych asi nepřežil ve zdraví... Takovou knihou pro mě kdysi byl román Knuta Faldbakena *Bídné roky*.

Nejčerstvěji je to případ McCarthyho novely *Cesta*, za níž tento americký autor (roč. 1933) žijící v Tennessee, dostal Pulitzerovu cenu.

Děj popisuje putování muže středního věku s jeho jedenáctiletým synem – po silnicích, s nákupním vozíkem naplněným užitečnými věcmi k přežití. Napříč Amerikou, někam k moři. Právě pobřeží je, z nějaké blíže neurčené příčiny, nadějí nového začátku. To proto, že celá země je zničena. Spálená příroda, v níž nic nežije. Zdevastovaná města, v nichž umírají zdivočelí lidé. A síť silnic, která skýtá naději i nebezpečí. Přes celou zemi se přelilo kataklyzma, které velmi připomíná biblickou Janovskou apokalypsu na konci časů. O jaké kataklyzma však šlo, se z příběhu nakonec nedozvíme. Není to tak důležité. Podstatné je, že vše zničilo a převrátilo žebříček hodnot. Civilizovaná krajina se stala zdivočelou zemí. Po cestách se bez cíle potulují zoufalci. Ale také ozbrojené bandy hladových, které pořádají hony na neozbrojené. Aby se najedli...

Muž a chlapec putují za nejasnou nadějí. Jak vykresluje sám autor:

„Na téhle silnici nejsou Bohem oslovení lidé. Ti jsou pryč a já tu zůstal a oni si s sebou odnesli svět...“

Ti dva přežívají z hodiny na hodinu. Na cestě využívají vše, co může prodloužit jejich život – o pouhou hodinu, o další den. Vše, co může posílit jejich naději, že doputují k pobřeží. Radují se z okamžiku, kdy najdou opuštěný a dobře zásobený bunkr. Mohou si dva-tři dny odpočinout, doplnit zásoby, nabrat novou sílu a vykročit dál. Nemohou však zůstat, je to příliš nebezpečné. Zůstat stát na místě totiž znamená smrt. Jejich cesta je zdánlivě nesmyslná, ale přeci směřuje ke svému konci. Ti dva mají naději. Nesou oheň. Oheň touhy po novém začátku, oheň naděje, oheň života...

McCarthyho *Cesta* přináší strhující čtení prosté všech okras a zbytečností. Je existenciálním zamyšlením nad křehkostí naší civilizace, vztahů, charakterů a nakonec i životů samotných. Je popisem poutníků, kteří se pohybují na hraně samého předpekli. Tam, kde vykonáte jen ty nejlepší nebo nejhorší činy. Vykřičníkem všem, kdo se spokojeně usadili ve své hojnosti a pohltila je lhostejnost... Výkřikem strachu i zvoláním naděje. Je knihou určenou pouze odvážným a zralým čtenářům, kteří jsou ochotni vydat se na cestu s hlavními hrdiny.

Na závěr je nutné dodat varování. Při čtení knihy reálně hrozí tři věci: ponořit se do ještě větší lhostejnosti, touha znovu v sobě zapálit oheň naděje a života, anebo se psychicky zhroutit. *Cesta* skýtá naději i nebezpečí...

Cormac McCarthy – *Cesta*, přeložil: Jiří Hrubý, formát A5, pevná vazba s přebalem, 185 stran, Argo, Praha 2008, cena 279,- Kč

Petr Plaňanský